

TELEGRAFUL ROMANU.

N° 84. ANULU XVI.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 p^e 1/2 ann. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2. cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Sabiu, in 13/25 Octomvre 1868.

Congresulu nationalu bisericescu romanu.

(Continuare din sedinti'a VIII)

Dlu dep. Lemeny propune, ca sa se treca preste desbaterea generala, de ore-ce continenti'a elaboratului in genere este cunoscuta, si sa se pasiése la desbaterea speciala.

Dlu dep. Babesiu dice, ca densulu au priceputu propunerea dlui Alduleanu asi'a, ca dupa cetirea fia-caru capu din regulamentu sa se puna intrebarea, ca deschide-se-va desbatere generala ori sa se treca numai decatu la desbatere speciala. Iera propunerea, ca sa se treca preste desbaterea generala a operatului intregu, nu o pote primi, caci unele parti din acest'a, precum bine se scie, nici nu suntu inca terminate.

Dlu dep. Ioanovicin luandu cuventulu dice, ca §-ulo 15 din regulamentul casei dispune, ca pertractarea meritória a obiectului pusu la ordinea zilei, se incepe cu raportulu comisiunei preconsultatöre, asup'a carui'a, deca sta din mai multe parti premerge o desbatere generala, despre care numai atunci se votiseza, deca s'au facutu vre-o propunere de respingere seu amanare preste totu. Altfel e a trece indata la desbatere asup'a singurateciloru paragrafi. Densulu crede, ca sa nu se cetesca paragrafi operatului, ci propune ca sa se privesca cá cetili.

Dlu dep. Radulescu e de parerea dlui reportatoriu.

Esc. Sea dlu Presiedinte enuncia propunerea dlui reportatoriu, carea se primesce.

Dlu dep. Dr. Ales. Mocioni spriginescu propunerea dlui reportatoriu Alduleanu, adaugendu, ca celindu-se pre rendu capetele la desbaterea speciala se potu desbate si principiile generali. (voci: forte bine!) —

Dlu dep. Alduleanu cetesce dispositiunile generali ale statutului organicu Capu I—X.

Dlu dep. Dr. Galu face observarea, ca comisiunea nu pomenesce nimic'a despre aceea, ca luat s'au de basa operatulu Esc. Sele dlui Presiedinte; crede, ca aru fi de lipsa sa se dica acest'a.

Dlu dep. Alduleanu raspunde, ca comisiunea de 27 au luat proiectulu Escelentiei Sele nu numai de punctu de manecare, ci si de bas'a lucrariiloru sele.

Esc. Sea dlu presied. observa, ca in privinti'a acest'a s'au adusu conclusu.

Dlu dep. Macelariu face propunerea in privinti'a ordinii desbateriloru, ca sa se iee punctu de punctu in desbatere si sa se intrebe, care are de a face amendamentu la punctulu I din statutulu organicu.

Enunciandu Esc. Sea dlu presiedinte propunerea acest'a, raspundu mai multe voci, ca s'a primitu.

Dlu dep. Alduleanu cetesce mai intaiu titulu statutului organicu, asup'a carui'a se incinge o desbatere mai indelungata, facendu-se propuneri diferite; in fine se primesce prin votisare propunerea comisiunei din testu.

Punctule I—V se primescu cu putiene modificari.

La punctulu V observa Esc. Sea dlu presiedinte, ca aru fi unu intielesu dubiu candu se dice, ca in fia-care parochia si protopresviteratu pentru administrarea si conducerea afaceriloru bisericesci scolari si fundatiionali se va asiedia cate unu comitetu si cate o epitropia; iera in eparchia si metropolia cate unu consistoriu. Ací dara consistoriulu se intielege ca este si pentru administrarea si conducerea afaceriloru bisericesci scolari si fundatiionali?

Dlu dep. Alduleanu luandu cuventulu raspunde, ca in comisiunea plenaria s'au stabilitu acea idea, ca in eparchia si metropolia sa se organizeze singuru unu consistoriu, care subcade in 3 senate, si anume in senatu bisericescu, senatu scolariu si senatu epitropescu. De ore-ce tote organele aceste administrative suntu concentrate in numirea consistoriu, de aceea vine in acestu punctu singuru numai numirea consistoriu.

Escel. Sea dlu presiedinte rennoiesce cererea de deslusire caci aci este vorb'a numai de consistoriu.

Dlu dep. Alduleanu raspunde, ca voru areta si lamuri lucrulu dispositiunile specialu.

Dupa ce mai vorbescu unii dintre dd. deputati in privinti'a acest'a, se trece la punctulu VI; punctulu acest'a si punctulu VII se primescu fara modificare. La punctulu VIII se incinge o desbatere mai indelungata; in fine se primesce dupa primitiv'a lui formulare.

Punctulu IX se primesce dupa o desbatere mai indelungata cu unu amendamentu facutu din partea Dlui dep. Babesiu.

Punctulu X se primesce neschimbatu. Capulu I despre parochii se primesce pana la § 5 cu o mica modificare. Propunerea dlui dep. Hanni'a la § 5, ca epitropia parochiala sa se lase cu totulu afara, caci epitropii suntu cuprinsi in comitetulu parochialu, — dupa o desbatere mai indelungata, cade si se primesce § 5 din testu.

§ 6 si 7 pana la aline'a 6 se primescu neschimbati.

La aline'a 6 a § 7 insa observu dlu dep. Dr. Alessandru Mocioni, ca e involvita o cestiune principiala de mare insemnatate, adeca principiulu alegerei si face propunerea, ca sa se faca votare ca acum sa se discute asup'a principiulu de alegere, ori atunci candu se va discuta impreuna cu modalitatea alegeloru?

Dlu dep. Alduleanu spriginescu propunerea antevorbitorului si e de parere, ca principiulu alegerei cuprinsu in aline'a amintita sa se deslege acum mai intaiu de tote (se primesce!)

Dlu dep. Dr. Alessandru Mocioni: Onoratu Congresu! De-si eu din partemi amu aflatu mai cu cale ca mai tardu candu va veni la desbatere modalitatea alegeloru pentru sinodulu protopresbiteralu, sinodulu eparchialu si pentru congresulu nationalu, sa-mi facu propunerea; totusi acum dupa ce au decisu congresulu ca la § 7 sa se faca desbaterea asup'a principiulu de alegere, i-mi ieu libertate a-mi motiva propunerea pentru alegere directa. Statutulu organicu alu bisericeii nostre, dice in prim'a dispositiune generale, ca bisericeii nostra, i-si reguléza, administrezu si conduce afacerile sele bisericesci, scolari si fundatiionali cu tote partile si factorii ei constitutivi independinte, dupa form'a reprezentativa.

Corporatiunile reprezentative pre care le afli eu in organismulu bisericeii nostre, suntu sinodele parochiali, protopresbiterali, eparchiali si congresulu nationalu.

Dintre acestea sinodulu eparchiale si congresulu nationalu suntu cele mai insemnate. Unu corpu reprezentativu este mai bine compusu atunci candu membrii lui voru fi eflusulu majoritatiei alegatoriloru, a caroru vointia nu va fi influintiata. Atare compunere a unui corpu reprezentativu numai atunci se pote ajunge, candu alegerele voru fi directe. Alegerele indirecte nu suntu altmintrea decatu numai o tiermorire a alegatoriloru si a influintiei loru. Alegerea indirecta eschide majoritatea de a putea participa la alegere.

Mai suntu inca alte respecte politice de care suntu eu condusu, ca se recomendu alegerea in-

directa; pentru ca, pre candu alte poporo se bazeza pre pusetiunea loru materiale, si pre dreptulu loru istoricu, noi nu avem alte fara adeverulu internu alu principiiloru si poporulu, pre care sa-lu indreptamu, ca sa-si exerciteze dreptulu seu si sa-lu apere.

Alegerea indirecta este acolo introdusa, unde se lupta partid'a progresului cu partid'a traditionalu, unde partid'a traditionalu se lopta cu interesele democratice. Aici la noi, unde numai interese democratice se afla, nu este nici unu motivu relevantu pentru sustinerea alegeloru indirecte. Intru adeveru, ca vinu multe greutati inainte si aci, care nu le pote delaturu omulu, pentru ca ele devinu din prejudetulu poporului. Acestea prejudetie trebuie combatute si desradecinate din poporu, si inlocuite si inredacinate drepturi in elu.

Din unele parti se recomanda in principiu alegerea directa, dara totusi se dice, ca nu aru fi practica.

Tote argumentele care s'au adusu inainte in comisiunea de 27 in contr'a alegerei directe n'au combatutu principiulu ci numai aplicarea lui.

Se dice ca prin alegerele directe se provoca agitatiuni, de ore-ce se da poporului, care politicescu nu e maturu, ocaziune de a se aduna la unu locu. Si prin acestu principiu nu se combate aplicarea lui.

Acestea greutati se potu delaturu prin mai multe mijloce, precum prin esmiterea mai multor comisiuni electorale.

Mai este insa inca unu respectu forte momentosu, care me silesce sa recomendu principiulu alegerei directe. Este tuturoru cunoscutu, precum ca s'a latitu faim'a, ca diet'a din Pest'a aru ave de cugetu a stramuta modalitatea de alegere si aru voi sa introduca alegere indirecte; va se dica ca poporulu din Ungari'a nu aru fi maturu pentru alegere directa.

Eu credu ca ori-care dintre noi care totu odata este si ablega'u alu dietei, se va silu a combate alegerea indirecta.

Deca amu primi noi in bisericeii nostra autonoma alegere indirecta, apoi nu sciu cum aru pute cine-va dintre noi a se lupta in dieta contra alegerei indirecte.

Eu me declaru asi'a dara pentru alegerea directa. (sa traiésca!)

Dlu dep. Alduleanu: Maritu Congresu! Deca nu e nimenea insinuatu la cuventu, suntu datoriu in insusirea de referinte, ca sa aperu operatulu comisiunei fatia cu propunerea dlui Dr. Mocioni. Cestiunea privitoria la alegerea directa si indirecta s'au desbatutu si in comisiunea de 27 per longum et latum si in conferinti'a privata, si este cunoscuta in tote partile ei.

Motiunea dlui Dr. Mocioni este cu deosebite argumente motivata. Celu dintaiu contine, in sine ca n'aru fi cu cale a stabili altu modu de alegere, fara acel'a care este basatu pre principiulu democraticu.

Domni'a sea privesce acestu principiu democraticu nimicitu prin dispositiunile comisiunei.

Alu doilea argumentu 'lu afli Dlui in necesitatea deprinderii a poporului nostru in afacerile publice. Si in sfirsitu Dlu antevorbitoriu se teme, ca deca congresulu aru primi modalitatea alegeloru, pre bas'a indirecta, acest'a aru derogá stárei nostre politice.

Ce privesce la aceea ca principiulu democraticu este nimicitu prin alegere indirecta, eu din partemi nu afli acestu principiu democraticu nimicitu in bisericeii nostra.

Io numai atunci a-siu află acestu principiu nemirito, cându dreptulu de alegere aru fi tiernuritu la însusiri personali, la avere si la vestimente.

Prin dispozițiunea acésti'a nu este eschisu poporulu dela alegere, ci din contra i se da dreptu de a participá la alegere, alegendusi tramisi din sinulu seu, cari se intrunescu apoi iera laolalta spre scopulu algeriei de deputati.

Acésti'a este o regulare rationala a principiiui democraticu. Acésti'a aru fi o modalitate mai corespundietoria pre terenulu bisericescu si mai possibile fatia cu poporulu, prin care are elu se-si eserciteze dreptulu seu de alegere de deputatu.

Mai corespundietoriu aru fi, decá dintr'unu satu se voru alege mai putieni insi sau unu numeru mai micu spre scopulu algeriei de deputatu la congresu séu la sinodulu eparchiale, pre cându multimea rămâne acasa, pre la lucrulu seu. Aru fi acum a încátuva in legatura temerea Dlui antevorbitoriu, cu privire la alegerile care se voru face pre venitoriu la dieta. Temerea acésti'a io nu o împartu, fára numai atunci cându noi nu amu fi o nationalitate representata in biserica noastră, cându aru fi decadiuta biserica noastră in caste si in mai multe secte. Atunci aru fi ratiune cá se ne ingrigimu fatia cu interesele nostre, care s'aru valemá din partea celoru lalti coreligionari.

Metropoli'a noastră este o familia, si noi suntemu betráni familiai, avemu cu toti unu dreptu comunu.

Argumentarea adusa insinte, ca basandu noi modulu de alegere pre alegerea indirecta, s'aru folosi in venitoriu alegerea indirecta si din partea stalului; acestu argumentu pentru mine nu póte fi regulatoriu, fára numai atunci cându asiu vedea ca corespunde lipsei.

Io din partemi modulu algeriei indirecte in nflu mai corespundietoriu si suntu convinsu, ca nime nu va poté dice ca prin acésta modalitate principiulu democraticu, de a participá toti la alegere se nimicesce. Numai atunci se nimicesce, cumu amu amintitu, candu dreptulu de alegere se márginesce numai la însusiri personali, la avere, si imbracaminte. Acestu principiu este salvatu si in operatulu comisiunei.

Acestea au fostu motivele conducátorie ale comisiunei pentru alegerea indirecta.

Dlu dep. Puscariu propune inchierea desbateriloru.

Dlu dep. Macelariu partinesce propunerea pentru inchierea desbateriloru cu modalitatea prescrisa in regulamentu, cá din fie-care parte numai unulu sa mai vorbésca.

Escl. Sea Dlu presiedinte face intrebare decá se invoiesce congresulu cu inchierea desbateri (se primesce).

Dlu dep. Brann de Lemeny fiindu insinuat pentru Mocioni, recede dela cuventu, decá nu e nime in contra.

Dlu dep. Babesiu observa, ca decá numai este nime insinuat, atunci Dlu propunetoriu are dreptulu de a mai cuventá odata: caus'a acésti'a insa este un'a dintre cele mai desbatute, pentru aceea eugeta, ca nu aru mai fi de lipsa, sa mai vorbésca Dlu propunetoriu.

Dlu dep. Dr. Mocioni recede dela cuventu (sa tráiesca!).

Se face votisare nominala asupr'a propunerei Dlui Dr. Aless. Mocioni si se primesce acésti'a propunere cu 52 voturi contra la 29. — Deputati au fostu de fatia 81 si 8 au absentatu.

Alinea 7 si 8 din § 7, § 8—16 inclusive se primescu fára nici o schimbare.

Dlu dep. Hanea revine la propunerea de mai înainte si dice, ca au voitu, cá epitropii sa se aléga din membrii comitetului parochiale, si nu au fostu de parere, cá epitropia sa nu fia sectiune de sine statátore.

Escl. Sea Dlu presiedinte observa, ca propunerea acésti'a va avea locu mai tárdiu.

Dlu dep. Aldneanu dice, ca propunerea acésti'a s'aru putea face acolo, unde vinu înainte agendele comitetului, colo s'aru putea dice, cá comitetulu alege din sinulu seu pre epitropii.

§§. 17. Se primesce neschimbatu.

La §. 18 propune Dlu dep. Ioanovicu o mica modificatiune.

§§. 18 si 19 se primescu neschimbatu.

La §. 20 observa Escl. Sea Dlu presiedinte, ca nu s'aru poté aci aciu, a se primi propunerea

Dlui dep. Hanea, cá sa se intregésca cele dóue rendori prime ale §-lui acésti'a intr'acolo punenduse: „comitetulu parochiale constituenduse si alege presiedintele, notariulu si pre epitropii.“

Dlu dep. Brann de Lemeny luandu cuventulu dice ca nu póte primi propunerea Dlui dep. Hanea, pentru ca prin ea comitetulu este redusu la unu numeru micu de membrii, care decá s'aru mai alege din comitetu si epitropii, s'aru r duce pana la 2, 3, si 4 membrii. Epitropii au de a face chiel-tueli pentru afacerile bisericesci. Comitétulu are de a portá control'a asupr'a epitropiloru si ale esamina ratiioniturile. Asi'a dara acestea dóia corporatiuni cu deosebite functiuni nu se potu dupa párerea densusui uni intr'nnu trup; ci e de parere, sa rămâna testulu comisiunei.

Dlu dep. Popea atrage atentiunea congresului la alinea a 2a din §7, care deja este primitu. Acolo se dice, ca si alegerea epitropiloru se tiene de agendele sinodului parochialu.

Dlu dep. Aldneanu face bagarea de séma, cu citarea §. 7 nu eschide luarea in consideratiune a propunerei Dlui dep. Hanea. Comitétulu parochiale cá atare aru avea singuru de a conduce si administratiunea economica a averei, ca elu insusi este chiamatu, de a duce control'a, asi'a elu aru avé sa-si aléga barbati demni si barbati de incredere de epitropii, si au sinodulu parochialu. Acésti'a este intentiunea intrebării deschise si crede, ca s'aru poté radica la valóre de conclusu.

Dlu dep. Popea observa, ca nu are nemicu in contra, insa atunci se aduce §lu acésti'a in contradicere cu § 7 alinea 2, dupa care dreptulu, de a alege epitropii, compete sinodului parochialu.

§§. 20, 21 si 22 se primescu fára modificare.

La §. 23 se nasce o desbateru ca sa rămâna dupa testulu comisiunei cuvintele „scaunulu protopresviteralu“, séu sa se dica numai „protopresviteratulu“; in fine se primesce testulu comisiunei.

Cu aceste se incheie siedinti'a la 2½, óre dupa amédi.

Evenimente politice.

Sabiu, 12 Octombru.

In tempulu din urma aparura mai multe proiecte de legi, pregatite de respectivele comisiuni dietale pentru de a se desbate in dieta. Unulu dintre cele mai insemnate este celu alu „nationalitatiloru“.

La scrisórea deschisa a papei din 13 Septembru, care cuprindea in sine o alocutiune si cátra toti protestantii, prin urmare si cátra membrii bisericii nationale evanghelice din Prussia, au indreptatu consistoriulu supremu din Berlinu o ordinatiune circulara cátra consistoriile tiereri. Prin aceea se provóca acéstea, cá sa aviesse pre pretiis de sub cercurile loru administrative, sa comunice in Dumineca viitoare, séu in o alta Dumineca urmátoria de pre amvonu comunelor loru cuprinsulu dispozițiunei verbalmente séu numai dupa inticlesulu corespundietoriu. In ordinatiunea amintita se esprime bucuria asupr'a acelei impregiurári, ca scrisórea papale prelánga acu-ári nedrepte si manifesteza in unele cuvinte intr'unu limb'giu miscátoriu, reverinti'a si bunavóinti'a cátra protestanti.

De óre ce insa capulu bisericii catolice provóca totu odata pre protestantii, sa-si lase confesiunea loru bisericesca, se privesce in acésti'a o atacare nedrepta a bisericii evanghelice, ceea ce se si respinge cu resolutiune. Ordinatiunea consistariului supremu evanghelicu observa in privinti'a acésti'a:

„O admonitiune cátra membrii bisericii evanghelice nationale, cá sa nu urmeze vo ei acéstei'a, nu va fi de lipsa: se evine insa, cá fatia cu pretensiuni de cele din scrisórea papei, cu o ingrigire dupla sa ne aducemu aminte de evangeliu celu multi, cari fiindu in mijloculu cercuriloru romano-catolice, nu arare oisuntu espusi ispitiriloru, de a cadé dela credinti'a confesiunei loru: pentru aceea sa conergemu cu mijloce, cá sa le asigurám scóla si pretiis evanghelici. Scopulu acésti'a 'lu an si colectele, ce se voru face in díele si septamánile aceste pentru lipsele cele fórte urgente ale bisericii nostre si pentru fundatiunea Gustavu Adolfiana.“

Democratiei franceze nu-i lipsesce simpati'a pentru revolutiunea spaniola. Precumq au esitu o adresa din departamentulu Nièvre, asi'a au publicatu adresa de fiinulu acésti'a cátra poporulu spa-

niolu studentii din Parisu si democratii din Saint-Etienne si cete. O epistola, ce o au adresatu Adolflu Cremieux cátra patriotii spanioli da ansa de vreo câteva díle, a se vorbi multu despre ea. Intr'acésti'a se dice:

„In anulu 1848 au mai trantitu scamp'a nostra patria inca odata familia regiloru sei si poporulu, marimnosu si in victoriele cele mai stralucite, salutá intr'o emotiune grandiósa pre regimulu provisoriu si republica.“

In anulu 1868 alunga Ispania cea virtúosa o familia degenerata a regiloru si poporulu sigileza fára mania, si in pace insurectiunea cea mai minunata, prin denuirea unei junte provisorie. Remane intr'atáta asemenarea aceloru dóue revolutiuni. In 24 Februaru amu disu eu de pre tribuna: „Asi'a dara trebuie sa incepemu iera revolutiunea nostra din 1830! Decá amu sci dá de asta data triumfulu causei poporului sántieni'a cea adeverata!“ Vedeti pána unde o amu adusu. Cine aru recunósce in noi natiunea, care au semenatu in tote cele-lalte sementi'a cea scumpa a libertátiei. Dreptulu comunu alu votisarei, cu care au donatu regimulu nostru provisoriu pre Francia, este in adeveru o institutiune divina; insa vedeti pána la ce rezultat se póte aduce. . . . Credeti patriotismulu meu celu vechiu, esperientiei mele de 72 de ani, care au vedutu aláta eveneminte minunate: poporulu are numai nisúntie sánta, elu nu cere alte, decátu o condúcere onesta pre calea progresului. . . . Armata permanenta sub comandá unu individuu singuru, aceea e tirania. Patria cea amenintata prelinde, cá noi toti sa fimu operatori; armata e poporulu.

„Patria nu vrea, cá pentru interesé dinastice séu pentru ambitiunea unu conducatoriu sa se páta demandá unei parti dintre fiii sei, cari stau sub arme, sa omóre pre cetateni nearmati; ea respinge dela sine cu gróza omóirea de frate. Crim'a acésti'a infiorátore trebuie sa sa faca odata imposibila. Si decá voiti, cá poporulu, cu carele vrea sa se ocupe in modu placutu unu regimn intieptu si liberu, s'alu precépa si binecuvinte pre acésti'a, apoi propagati in daru cu mânilu plina in oficiulu invetiamentulu i intre clasele seraci si deseredité. Lasati sa fie in daru inveiamentulu, si priveghiatu parintesce asupr'a fiacáruia, carele si detrage nutrimentulu, ce s'lu agonisesce prin lucru, numai cá sa-si póta invetiá copiii sei. . . . Inainte de tote respingeti dela voi pre pretendentiis; chinulu acésti'a, calamitatea aceea a popóreloru!“

„Cum? voi alungati pre regii, cáterasi sa-i primiti? Voi alungati pre parintele si-i deschideti bratiile fiinulu? O familia de regi cade in sángele, ce l'au versatu ea ins'a-si, si voi vréti sa o aduceti mai tárdiu sub eschiamári de bucuria ier-rasi inapoi? . . . Eu credu, ca vorbescu cátra Francia pre cându me intorcu cátra Ispania, asi'a o facu, pentru ca actadi tote popórele o vréu acésti'a. Din di in di se forméza unu lantiu, a cáruu incheieturi se intarescu mai tare si nu se voru rumpe prin nici o încordare a regiloru. Aliantia sánta de popóre, revolutiuni, cá acésti'a din Ispania, suntu bas'a ta cea mai tare. Spanioli! voi dati luméi signalulu, Francia ve urmeza cu ochii si cu inim'a, lumea ve admira, perseverati! Si eu, carele din díu'a aceea, in care ma'n prinsu politi'a in mani'a inviolabilitátei casei mele si ma'n arúncatu, pre mine, carele eramu reprezentantele poporului inviolabilu, in inchisórea publica, pre mine, carele insumi amu deschisu usile inchisórei tuturoru prisionieriloru politici, eu carele din díu'a aceea fatala din 2 Decembre i-amu disu unu adio durerosu vietiei politice, eu simtu ca inim'a mea cea imbetránita, dara ardienda de iubirea patriei, se redescépta patim'a care o au insuflati in atáta ani. Lupta din 1815 pána la 1830, revolutiune gloriósa din Iuliu, lupte din 1832—1848, revolutiune minunata din Februaru, voi ve ridati inaintea mea, voi mi aretati prin unu curcubeu de mii de coloru Ispania, mi aretati, cum se radica ea din o sclavia rusnósa.“

„Voi mi diceti, sa me reintoreu pre câmpulu bataliei. Era vréu sa mi deschida portile, care se inchuiara dupa mine in anulu 1851. Fia dara! voi primi lupt'a decidiátora, si decá va invinge libertatea, voi duce expresiisiunea ei patriot ca pre tribuna si cátra acei'a, cari aru mai fi in dubiu despre libertatea Francei, voi dice: Priji'ti la Ispania!“

In dilele din urma aparura in Spania doue programe, pre cari „le courrier d'orient“ le reproduce in detaliu. Unulu din aceste programe a estu din partid'a republicanilor si altulu din cea a monarchistilor. Ambe programele suntu liberale si in esentia nu diferéza unulu de altulu.

Manifestulu partidei republicane contine programulu urmatoriu :

Disolverea armatei permanente si armarea poporului cá in Elvetia si statele Americiei ;

Introducerea sufragiului (votului) universalu directu si denumirea nemijlocita a consilieru municipale (ayutamentos), a consilieru generale (deputations provinciales) si o adunare nationala, carea sa realiseze, dupa voi'a poporului, principiile ce proclamá revolutionea, va se dica, principiulu republicanu cu forme federale, conformu celoru recerate de originea, istoria si caracterulu provincioloru lor;

Prochiamarea deosebirei bisericeii de statu, lasanduse in voi'a fia carui spaniolu asi alege cultulu, care lu va aflá mai preferabile

si in loculu din urma, pentru cá ambitiosii, carii nu potu comenda, decâtu la umbra de tron, cu intrigele de palatu s. nu póta face sterila acésta revolutiune sa se prochiamere republic'a federale cá forma de guvernamentu langa carea suveranitatea nationala póte fi o veritate, acésta suveranitate nationala, carea singura e chiamata de a regenerá populi Europei, unindui prin legáturile fratiesci a le federatiunei.

Manifestulu republicanu se termina asiá :

La arme spanioli pentru áperarea urmatorului programu rádicale :

Programu. Republica federale.

Espartero presiedinte alu consiliului de ministri numitu de cortes, insa aclamatu provisorie, asteptáandu intrunirea congresului ;

sofragiu universale ; dreptu individualu ; neutralitate absoluta in casu de resbelu intre Franci'a si Prussi'a ori intre tóte celelate puteri, concediu absolutu si acordatu numi decâtu tuturor soldatiloru si restabilirea nemijlocita a legel de 3 Fauru 1824.

Programulu partidei monarchiei constitutionale cuprinde :

prescriptiunea (scóterea din dreptu) dinastiei ; aliant'a completa a celoru doi populi din penisula (spanioli si portugesi) ; cortesii constituinti, libertate de culte ; supressiunea comunitátiloru, monastiriloru si asociatiuniloru religiose ; protectiunea clerului inferioru ; reductiunea dieceselor ; supressiunea abatielor, prebendelor ; sufragiu universale ; libertate de inventamentu ; instructiune gratuita si obligatória ; reductiune de universitati ; libertate municipale ; supressiunea ministeriului de dincolo de mare ; unitatea legislatiunei pentru continentu si colonte ; libertatea tipariului ; libertatea de asociatiuni ; libertatea muncii ; decentralisatiune ; unitate de dreptu ; introducerea juriiloru ; stergerea de quintas si matricule de mare ; stergerea pedepsei de mórté ; supressiunea alcadeloru corregidori (judecatori in Spania) ; stergerea octroarei de consumatiune ; supressiunea loterieloru cá venitu de statu ; stergerea monopoleloru ; revisiunea graduriloru in justitia si j u b i l a c i o n e s ; frátietate cu tóte guvernele libere ; revisiunea imprumutelor si a altoru contracte financiale pre langa responsabilitatea autoriloru acestora, etc.

Aceste suntu programele ambeloru directiuni care nu diferescu decâtu prin alegerea mijloceloru ; in fundulu cestiunei insa si unulu si altulu tinde la libertate.

Scirile cele mai din urma afirma ca pentru tronulu Spaniei suntu doi candidati seriosi : Regele Portugaliéi si ducele de Montpensier. Programulu regimului nu s'a publicatu inca, se dice ca din cauza ea in privint'a libertátiei de culte s'au nascutu divergintié de opiniiuni.

Sciri dela 19 Oct. n. reimprosperata faim'a unei aliantie intre Russi'a si Romani'a, carea sa fia indreptata contra Ungariei. Mai incolo se dice ca aspiratiunile romanesci asup'a Transilvaniei suntu spriginite in St. Peterburg si G o r c e i a k o f f aru fi luatú indetoriri precise in asta privint'a. „Romanulu“ combate in unu articulu intitulatu : „unu micu comentariu la famele de invasiune“ scirile aceste.

Dieta Ungariei.

Sedinti'a din 9 Octobre.

Dupa verificarea protocolului si anuntiarea supliceloru incurse dela sedinti'a trecuta, se pune la

ordinea dílei proiectulu de lege despre despagubirea aviticitátiloru si despre usura.

In privint'a acestora ia cuvintulu ministrulu Horvath, care dupa ce esprime, ca „Secululu acésta e celu mai stralucitu in via'ta loru nationale, de órece aristocrati'a magiara neindemnata de nimenea fára de vrennu impulsu esternu, din voi'a libera“, a eliberatu poporulu si in datu pamentulu liberu in dispoziitiunea lui, vorbesce despre legile din 1840, prin cari s'a datu voie iobagiloru a se eliberá prin anumite contributiuni despagubitoare, ce s'a si facutu din partea multora ; iera la anulu 1848 a mersu legislatiunea cu unu pasu si mai departe eliberáundu pre toti fosti iobagi, cari inca nu erau liberi prefacenduse in proprietatea loru pamentarile fára de nici o despagubire. Continuáundu in modulu acésta mai departe, arata in fine ca si contributiunile, cari le plateau in loculu despagubirei statului, cáci acésta a luatú a supra sea spele despagubitoare se voru scádea dela 5 % la 2 1/2 %, desi acésta va fi o ingreniare pentru statu.

La desbaterea generala pentru eliberarea aviticitátiloru mai vorbirá Ivanka, Nyéri Pal si alti, aducendusi parerile loru speciale. La votisare se primesce proiectulu in genere.

Urmeza desbaterea asup'a singuraticiloru §-i, cari asemenea cu putne modificári se primescu pâna la celu din urma alu 22 lea §.

In sedinti'a urmátore se va pune la ordinea dílei proiectulu de lege pentru stergerea usurei.

Bugetulu anului 1869.

(Gontinnare).

Spese generale de administratiune.

Recerinti'a,

Spese sanitarie	559,300 fl.
Spese pentru cas'a de nascere	24,500 „
Spese pentru prunci gási	10,000 „
„ „ institutul	„ „
„ „ nebuni oru	191,500 „
Spese pentru securitatea publica	150,000 „
Spese pentru transportulu vagabundiloru	35,000 „
Premie pentru prinderea Iotriloru	20,000 „
Premie pentru salvarea vietiei	2,500 „
Premie pentru venatulu fereloru raptorie	6,500 „
Subventiunea teatrului nationalu	54,000 „
Cursuri de cai	33,000 „
Ajutorarea celoru nenorociti prin calamitati elementarie	20,000 „
Spese diverse neprevedute	20,000 „
Sum'a	116,900 fl.

Spese sanitarie.

1. Spese pentru grigirea morbosiloru	499,354 „
2. „ „ „ vacinare	40,000 „
3. Pausialulu speseloru la epidemie	10,000 „
4. Consiliulu sanitaru	10,000 „
Sum'a	559,354 fl.
Sum'a rotunda :	559,000 „

Spese pentru cas'a de nascere.

Pentru individi grigiti in case de nascere din strainatate	12,000 fl.
Pausialu stipulatu pentru institutul de nascere din Clusiu	12,500 „
Sum'a	24,000 fl.

Spese pentru prunci gási

Pentru acoperirea speseloru de grigirea prunciloru gási, a prunciloru locati in provincie straine si pentru sustinerea prunciloru criminalistiloru fára midiloce	10000 „
--	---------

Spese pentru institutele de nebuni.

Spse anuale ale institutul provincialu de nebuni	149,500 fl.
Pentru nebunii de prin alte institute si spitole din tíera, si	„

pentru cei din provincie straine, cari se sustieno din midiloce tieei	12,000 „
Pentru cas'a de nebuni din Sabiu	30,000 „
191,500 „	

Spese pentru secretate publica.

Pausialulu provisoriu pana la organizarea politiei de statu	150,000 fl.
Spese pentru transportulu vagabundiloru	53,000 „
Subventiunea teatrului nationalu	54,000 „

Cursulu de cai.

Pentru cursurile din Pest'a	10,800 fl.
„ „ „ Clusiu	4,800 „
„ „ „ provincie	18,000 „
33,600 „	

Pensii i.

Recerinti'a.

a) Directiunea centrala	6,840 fl.
b) Pensunile oficialiloru si ale servitoriloru	1,500 „
c) Diregatoriele de administratiune	534,531 „
d) Tribunalele urbariale	23,037 „
e) Contabilitatea comitateloru	812 „
f) Cas'a disciplinaria din Pest'a	138 „
566,858 „	
Sum'a rotunda :	567,000 „

Ministeriulu de interne.

Acoperire.

Ungari'a.	
Sum'a pentru cumperári	1,944 fl.
Veniturile hunuriloru nemiscatórie	1,871 „
Perceptiuni diverse	500 „
4,315 „	

Transilvania

Veniturile hunuriloru nemiscatórie	510 fl.
------------------------------------	---------

Restituirea speseloru pentru grigirea morbosiloru

2,000 „	
---------	--

Restituirea speseloru de cartiru din veniturile gendarmeriei

8,000 „	
---------	--

Restituirea transporteloru „ speseloru pentru spitalulu militarulu

117 „	
-------	--

Restituirea computeloru si a altoru afacori

3,000 „	
---------	--

Diverse

5,000 „	
23,149 fl.	
Sum'a rotunda :	23,000 „

Ministerulu de interne.

B.

Recerinti'e eststraordinarie ;

Pentru solvirea oficialiloru si a personalului de manipulasiune, aplicati la fondulu pentru ajutorarea honvediloru, si pentru recerinti'e cancelariei

12,360 fl.	
------------	--

Pentru edificarea si instruirea instituteloru provincialu de nebuni, pentru transportulu nebuniloru din diferitele institute si spitale in institutul provincialu de nebuni

145,000 „	
-----------	--

Gendarmeria din Transilvania

439,400 „	
596,760 fl.	
Rom'a rotunda :	596,000 „

Ministeriulu de cultu si instructiunea publica.

A.

Recerinti'a ordinaria

Directiunea centrala

Recerinti'a.

Salarielre oficialiloru si bani de cartiru :

Ministerulu	14,000 fl.
2 secretari de statu	14,000 „
2 consiliari ministeriali	10,200 „
12 de sectiune	36,800 „

1 „ „ „ ca secretariu	
presedialu	2,900 „
13 secretari	24,900 „
12 concipisti	12,500 „
4 adiuti de conceptu	2,880 „
Contabilitatea :	
1 directoru	2,400 „
6 consilieri de contabilitate	9,600 „
1 espeditoru și archivaru	1,400 „
54 oficiali de contabilitate	48,600 „
6 practicanți de contabilitate	1,800 „
Oficiulu auxiliariu ministerialu :	
1 directoru	1,700 „
3 vicedirectori	3,900 „
6 oficiali auxiliari	4,920 „
Lefele sierbitoriloru	4,600 „
Reluțiuni de vestiminte	640 „
Spese în oficiu, cancelaria și caletoria	31,690 „
Remuneratiuni și ajutorie	3,000 „
Arend'a casei	5,880 „
Conservarea edificiiloru	100 „
Spese diverse	500 „
Pausiala pentru diurne, spese de caletorie, onorarie, și spese de manipulațiune pentru conferința înstructiunii publice, ce se va înființa	6,000 „
Sum'a :	245,010 „
Sum'a rotunda :	245,000 „
Scopuri bisericesci.	
Recerinti'a.	
Beserie'a gr. cat.	99,605 „
„ evaug. de confes. august.	36,000 „
„ „ „ elvet.	65,000 „
„ gr. orient.	80,000 „
„ unitaria.	5,000 „
Cultulu israiltenu	5,000 „
Sum'a :	290,605 „
Sum'a rotunda :	290,000 „
(Va urmă.)	„Fed.“

In legatura cu cele ce le-amu amintitu în nr. trecut, publicam și noi urmatoriulu :

Proiectu

privitoriu la aceea, ca cum este de a se îngriji, că sa nu se transplanteze bôl'a de vite din Principatele dunarene în Transilvani'a.

Oficiile de contumalia, care sunt asiediate la fruntari'a Transilvaniei cătra Principatele dunarene în timpul de acum în adevăr nu au altu scopu, decât, sa impedece transplantarea bôlei de vite în Transilvani'a.

Pecum e cunoscutu congresulu mediciloru au aflatu originea pestilentei (ciumei) orientale într'a-eeeea, ca calatorii la Mecca în zelulu loru religiosu au arsu că jertfa de impacare pe câmpu liberu o multime de cai, asini și alte animale cu piele și oușe cu totu, și le-au lasatu sa zaca acolo. Otarrirea mediciloru au ordinau, că sa se îngrope inca de tempuriu cadavrele acestea miasmatices și reprezentantii regimulu priveghiază asup'a implinirii acestei ordinatiuni. Prin această s'au stersu institutele de contumalia contra pestilentei din orientu că superflue și asiã Turci'a și Principatele dunarene sunt crutate de astfelu de spese.

Cumca institutele nôstre contumaliale nu au coresponsu scopulu loru, ne argumenteza unu casu, ce s'au intemplat de curendu în Sabiiu.

La oficiulu de contumalia de aici au venitu o turma de vite cornute, proviedute cu atestate ca sunt sanetose, dintre care insa au moritu mai multe capete de bôl'a de vite, parte pe drumu cătra Sabiiu, parte în Sabiiu.

De observatu e, ca turma amintita au trecut încôce pe drumulu dela comisiunea asiediată în contr'a bôlei de vite prin tier'a Bârsei și prin secuime și ca fără indoieľa au trebuit sa se inficieză tienutul întregu, pe unde au trecut.

Sub atari împregiurări nu va remanê alt'a pentru încungurarea astoru felu de nenorociri amenintiãtoare pentru economi'a natiunale, decât ca totu lucrulu de contumalia sanitara sa se supuna unei schimbări séu îndreptări.

Starostii, pecum e știutu, relationeaza și despre starea sanetăției vitelor, Acelor'a le lipsesce ou totulu cunoscinti'a necesaria, ba chiaru și possibili-

tatea, de a putea face împartășiri demne de încredere, de ôre-ce ei i-si baséza datele loru pre spusese altor'a ; și din lips'a simțita de veterinari cuaficaci nu e cu putinția, de a află din Principatele dunarene date sigure.

Propunerea mea merge într'acolo, că sa nu se mai întrebuințeze în privinți'a acest'a starosti, ci în locul loru sa se denumească 5 barbati de specialitate, cari sa aiba datorința, a avea înaintea ochiloru starea sanetăției a vitelor cornute din principatele dunarene cu deosebire dealungulu frontariei Transilvaniei, apoi de a face excursiuni în Principatele amintite firesce cu concessiunea regimulu de dincolo, și de a și castigă în persôna convicțiune, pecum și în fine de a raportă în periode anumite la locurile mai înalte.

Dupa acestea ei voru avé mai încolo datorința, că sa viziteze mai de aproape ori ce turma de vite cornute și de oi, care aru vrea sa intre în tier'a nôstra și deca nu aru fi nici o suspitiune, va se dica, deca voru fi deplini convinși despre starea sanetăției, sa însemne fie-care vita într'unu modu usioru de cunoscutu, nevatematori, și greu de imitatu, sa dea proprietariloru certificate, care numai singuri ei le potu dá, séu sa controleze certificatele starostiloru, și numai decâtu sa se petreacă sub responsabilitatea loru prelunga inspectiune pãna la fruntaria și aci sa se predeie.

Deca aru trece o turma cu încungurarea comisiune, sa se contumatiesse numai decâtu.

Contumati'a insa, care are lipsa de o îndreptare amesuratu timpulu și scopulu, sa fie într'unu locu închis și potrivit, eara nu pre muntii îndepartati, pre care numai atotputerniculu Ddiu îi curatia de simburile pestilentei de vite din candu în candu prin tempestati și prin împregiurările timpulu acomodate, apoi sa stea contumati'a sub responsabilitatea și inspectiunea directorulu, dăra nu a servitorulu, ce curatia.

Prin mesurile acestea s'aru impedece transplantarea bôlei de vite dela graniti'a moldo-romana și s'aru usioră lucrulu oficialulu de contumalia pãna la regularea ființei contumatiei.

Cu timpu aru deveni tôte contumati'a de superflua și erariulu aru remănea scutitu pãna într'acolo, de spesele ce le iusemnote, care le causeaza comisiunea sanitara întregă ce este asiediată în contr'a bôlei de vite.

Consciinti'a desteptata a progresulu nu va întârdiã, a pune margini și cătra tierile din Orientu și clas'a de ômeni lucrătore nu va plânge, pentru intrerumperea productiunii de lucru ce i va veni o usiorare în comerci.

Dr. Vasiliu Szabó
fisicu în Alb'a superiôra.

Reuniunea sodaliloru român.

(Urmare din nr. 81.)

Cu ocasiunea petrecerei din 30 Septemvru (12 Octomvru) s'era a. c. a avutu reuniunea din bunavointi'a pl. tit. daruitori, în favoera stégului ce are de cugetu a si-lu face unu venitu de :

1) dôiue (2) bancnote a	10 fl. = 20 fl.
2) dôiue-spre-dieci (12) bancnote a	5 fl. = 60 „
3) nôue dieci și nôue (99) bancnote a	1 fl. = 99 fl.
Sum'a	179 fl.

Lânga care mai sunt de adausu.

4) siepte patrarie de fl. a 25 xr.	1 fl. 75 xr.
5) trei dôiue-dieci	1 fl. 5 xr.
6) 1/2 de dôiue-dieci	18 xr.
7) și arama merunta	57 xr.

Sum'a totala 182 fl. 55 xr.

Din acest'a suma se a acoperitu :

1) pentru musica	20 fl. v. a.
2) pentru sal'a iluminata și cina musicantiloru	39 „ 66 xr.
3) pentru tiparirea biletelor și programelor	3 „ 80 xr.
4) pentru 1 conliu cartonu	1 „ 84 xr.
5) „ 4 cartone	40 xr.
6) pentru 78 côle de harthia	63
7) pantlici	54
Sum'a	66 fl. 87 xr.

cari subtragenduse din suma de mai susu remăne

pena stégu, în casa : 115 fl. 68 xr.
lânga care sunt a se adauge cei dejă adunati dela membri reuniunei . . . 70 „
Sum'a 185 fl. 68 xr.

Dupa schitierea celor de mai susu încheiamu raportulu cu acea viia dorinti'a, că Reuniunea sa-si véda acusi indeplnita dorinti'a, carea o simti asiã de tare la diu'a nas erei M. S. din anulu acest'a.

6—2 Concursu.

Pentru ocuparea posturilor invetiatoresci din urmatorele comune, se escrie concursu pãna la 20 Octomvru a. c.

1. La Bodu cu salariu de 100 fl. v. a. și cuartiru liberu.
2. La Feldiôra cu salariu de 100 fl. v. a. și cuartiru.
3. La Apati'a cu salariu de 50 fl. v. a. și cuartiru.
4. La Cernatululu de josu cu salariu de 50 fl. v. a.
5. La Ozunu, cu cuartiru și salariu de 50 fl.
6. La Sit'a bazeu cu salariu de 60 fl.
7. La Intorsura buzeului, cu 60 fl. v. a. și cuartiru.
8. La Budila, cu 70 fl. v. a. și cuartiru.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, voru adresa subscriului concursele se pãna la terminulu de susu, instruate cu atestatele recerute, ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale séu pedagogi'a din Sabiiu.

Brasiovu, în 7 Octomvru 1868.

Inspectoratul de districtu alu scôleloru gr. or. din tractulu II alu Brasiovlui.

Ioann Petricu,
Protopopu.

Nr. 24—2 Edictu

Prin care Dimitrie Pop'a din Vale scaunulu Salistei, legiutulu barbatu alu Mariei Ioann Taurénu totu din Vale, carele de temu mai îndelungatu au parasitu pre soci'a sea fara a se sci loculu aflării si petrecerei lui, se îndetoreza că în terminu de unu anu negresitu sa se infatisieze înaintea subscriului foru matrimoniale, pentru ca la din contra cererea numitei femei și în absenti'a prebegitulu barbatu se vai pertractă si atari dupa prescisele canonice.

Sabiiu 27 Sept. 1868.

Forulu matrimoniale gr. res. alu tractulu prot. alu Sabiiulu I.

Ioann Hanni'a,
Protopopu.

33—3 Concursu

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatoriu la scôla populara gr. or. din comun'a Ponorelu Protopopiatulu Zlatnei de susu, cu salariu de 160 fl. v. a. lemne de încalditu și cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupa numitulu postu sa-si tramita timbrate și francate atestatele lor, ca sunt de religiunea gr. resaritena, ca au absolvatu gimnasiulu de 4 clase, cursulu teologicu, séu pedagogicu, ca sci cantările bisericesci, pãna în 20 a lunei 2 Octomvru a. c. la subscriulu.

Câmpeni, 29 Septemvru 1868.

Ioann Patiti'a,
Protopopu.

35—3 Edictu.

Prin care Oprea Ithianu din Selisce și Dimitrie Frecea din Telisca, carii de temu mai îndelungatu au parasitu pre sociile loru legiuite Ann'a Ioanesiu Puschila și Elen'a Dimitrie Her'a din Selisce si se afla prebegindu în strainatate fara a se sci loculu aflării lor, se provóca că în terminu de unu anu dela datulu de facia cu atãta mai vertosu sa se afle înaintea forulu matrimoniale subscriu, ca câtu dupa espirarea terminulu acestuia processele divortiali încâminate la forulu matrimoniale subscriu se voru pertractă și otãri și în absenti'a prebegitiloru barbati susnumiti.

Sabiiu 25 Septemvru 1868.

Forulu matrimoniale gr-res alu tractulu protopopescu alu Sabiiulu I.

I. Hanni'a,
Protopopu.